

Overgangen fra grundskolen til gymnasiet

Netværkskonference om
overgange og uddannelsesvalg

CeFU

22. Marts 2018

KLASSELEDELSE OG FAGLIGE OVERGANGE

ET UDVIKLINGSPROGRAM IVÆRKSAT AF
UNDERVISNINGSMINISTERIET
INSTITUT FOR LÆRING OG FILOSOFI, AALBORG UNIVERSITET
OKTOBER 2017

4 temaer:

1. Opbygge **vidensgrundlag** om elevernes faglige og studiemæssige kompetencer og udfordringer.
2. Udvikle **progression** fra grundskole til gymnasiale uddannelser (abstraktion og større stofmængder).
2. Etablere tætte **lærersamarbejder**.
- Håndtere **spredning i elevforudsætninger**.

Grundskolen → gymnasiet: Smidigt gearskifte...

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

cefu | Center for
Ungdomsforskning

Kobling: ... en anordning der gør det muligt at overføre kraft mellem bevægelige komponenter.

Udgangspunkt: Både nye *muligheder* og nye *udfordringer*

- En ændret faglig specialisering.
- Forskellige læringskulturer: Indhold (hvad) og form (hvordan).
- Øget og ændret elevgruppe (større heterogenitet): *forskelle i elevernes interesser, faglige forudsætninger, kulturelle baggrunde.*
- Forskellige forståelser af indhold, fag (lærere på grundskole, lærere i gymnasiet, eleverne).

1: At få eleverne til at forstå, hvad faget i gymnasiet handler om

Lærer: *”Eleverne skal vænne sig til at arbejdsmetoder og seriøsitet på gymnasiet”*

Lærer: *”at arbejde med faglige begreber og fagets diskurs og tradition”*

2: At lære eleverne, hvad det vil sige at gå på gymnasiet (social, personlig udfordring)

3: At eleverne har forskellige forudsætninger (heterogen elevgruppe)

1: Et sværere / højere fagligt niveau

2: Undervisningen – tempo, koder, kriterier

3: Indhold – beviser, argumenter og udledninger, analyser

1. *Udlån af gymnasielærer til undervisning i 9. klasse. (matematik)*
2. *Samarbejde mellem grundskole- og gymnasieelever om design og konstruktion af matematisk model (matematik)*
3. *Etablering af samarbejde og netværk på tværs af gymnasier, ungdomsuddannelser og folkeskoler (matematik)*
4. *Udvikling og afprøvning af opgavemateriale til ny digital prøveform i dansk på HF (dansk)*
5. *Udvikling af eksperimenterende opgavetyper til forbedring af elevers skriftlighed (dansk)*
6. *Overværelse af hinandens undervisning i folkeskole og gymnasiet (engelsk)*
7. *Kort undervisningsforløb 9. klasse, afviklet af gymnasieelever (engelsk)*
8. *Idéudviklingsmøder og kursusdage for folkeskolen og gymnasiet (tværfagligt)*

Resultater

Interviewer: *Hvad fik I ud af det? Fik I noget ud af at være underviser?*

Dreng 1. g.: *Det gav mig en god idé om, hvordan det er at undervise elever og sådan... Ja, altså. Jeg synes, det var sjovt.*

Pige 1. g.: *Det var sjovt at opleve. Også fordi, at man ikke har prøvet det før, men...*

Dreng 1. g.: *(Afbryder) Også fordi de regner med, at du er den store (Griner). Altså, du er den person, der er bedrevidende. Vi ved mere end dem, men så at vi rent faktisk finder ud af, at de har næsten ligeså godt styr på det, som vi har egentligt. Så der er ikke noget dér.*

- **Øget bevidsthed om eget fagligt niveau**
- **Øget selvrefleksiv evne i forhold til at vurdere egen faglig progression hos de deltagende 1.g.-elever.**

'Matematikkens hus' (9. kl.).

Ti-Nspire (9. kl.)

Fortrolighed med gymnasiets arbejdsformer i grundskolen

Højnelse af faglig niveau / bevidsthed hos gymnasieeleverne

Processkrivning

(ifbm. Obligatorisk Selvvalgt Opgave (OSO) i 10. klasse og Dansk / Historieopgaven (DHO) i 1. g.:

Grundskolelærere: *På det seneste har jeg da i noget af det der skriftlighedsundervisning, som vi har i 10., arbejdet med sådan noget med processer i en tekst, at man skriver på en indledning, så skal en anden måske skrive midten, og så skal en anden skrive slutningen.*

Gymnasielærere: *Men det er jo processkrivning. Altså det der med at skrive sig ind på, hvad det er man for eksempel vil lave en opgave om og et udkast, hvor man skriver sig ind på det. Det kan læreren få og så kan man give feedback på det, ikke.*

- **Styrkelse af elevernes bevidsthed om formalia og struktur ved større opgaver i 10. klasse → forberedelse på DHO-opgaven (1. g).**
- **Gøre skrivemusklene varme. Opleve glæde ved at skrive tekster.**
- **Udvikling af elevernes evne til abstraktion (høj grad / nogen grad: 66 %)**

Engelsk i grundskolen = engelsk i gymnasiet?

Gymnasie 1: *Nej, det er jo, at de ikke er vant til at bruge begreberne, fordi de ikke plejer at skulle analysere noget fx. Altså, hele arbejdsmåden. Det er noget andet man laver. Hvor det i folkeskolen drejer sig meget om, at man skal kunne sige noget... Så vil vi gerne have, at de får en stor forståelse for et emne her og en stor forståelse for tekster. Jeg tror, at vi plejer at forklare det lidt med, at det er lidt som "Nu skal vi have Dansk på Engelsk." Altså, nogle af de ting, de kender fra danskfaget med at analysere og læse længere tekster, det er dét, vi gør i engelsk.*

Engelsk i grundskolen = engelsk i gymnasiet?

Samarbejde mellem lærere:

- **Lærerindsigt i fagligt indhold og arbejdsmåder i engelsk (grundskole / gymnasiet).**
- **Bygge bro mellem krav / genrer i grundskolen og gymnasiet.**
- **Tage udgangspunkt i elevernes forudsætninger fra grundskolen i gymnasiet.**

Samarbejdes betydning i arbejdet med at støtte elevernes overgang fra grundskole til gymnasiet?

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Det interne lærersamarbejde på gymnasiet har styrket mit arbejde med at støtte elevernes overgang fra grundskole til gymnasiet (n=29)	21 % (6)	48 % (14)	24 % (7)	3 % (1)	3 % (1)
Samarbejdet med lærere fra grundskolen har styrket mit arbejde med at støtte elevernes overgang fra grundskole til gymnasiet (n=18)	39 % (7)	50 % (9)	11 % (2)	0 % (0)	0 % (0)
Samarbejdet med lærere fra grundskolen har givet mig større forståelse for elevernes forudsætninger (n=18)	67 % (12)	28 % (5)	0 % (0)	6 % (1)	0 % (0)
Samarbejdet med lærere fra grundskolen har givet mig større forståelse for elevernes udfordringer (n=18)	50 % (9)	33 % (6)	11 % (2)	6 % (1)	0 % (0)

Hvorfor ‘virker’ samarbejde så godt?

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

cefu | Center for
Ungdomsforskning

Samarbejde giver *ejerskab*: Udvikling nedefra

Samarbejde giver *fællesskab og videndeling*: Fælles referencerammer / fælles viden basis / fælles indsigter.

Samarbejdet er *konkret og håndgribeligt*: Udvikling af undervisningsforløb, undervisningsmateriale.

*At støtte og styrke **elev–elev-samarbejdet** på tværs af grundskolens 9. og 10. klasse og gymnasiet. Det er væsentligt, at dette samarbejde er udviklet og rammesat af lærere fra grundskolen og gymnasiet i samarbejde.*

*At udvikle en **dobbeltrettet overgangsdidaktik**, som forankres i et permanent samarbejde mellem grundskolen og gymnasiet.*

Tak for opmærksomheden

1. Det anbefales at støtte og styrke elev–elev-samarbejdet på tværs af grundskolens 9. og 10. klasse og gymnasiet. Det er væsentligt, at dette samarbejde er udviklet og rammesat af lærere fra grundskolen og gymnasiet i samarbejde.
2. Det anbefales at understøtte og udvikle en større bevidsthed om formelle krav til skriftligt arbejde allerede hos eleverne i grundskolen samt at dyrke elevernes lyst til og glæde ved at skrive, både i grundskolen og gymnasiet.
3. Det anbefales, at der udvikles fælles faglige opgaver og forløb, der bygger bro mellem de genrer, faglige begreber og metoder, eleverne arbejder med i dansk, engelsk og matematik i grundskolen og gymnasiet.
4. Det anbefales, at der udvikles en dobbeltrettet overgangsdidaktik, som forankres i et permanent samarbejde mellem grundskolen og gymnasiet.
5. Det anbefales, at forsøgsmidler både udbydes til grundskolen og gymnasiet, når forsøgsarbejdet retter sig mod at etablere faglige samarbejder mellem de to institutionstyper.